

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE
DIRECȚIA TEHNICĂ ȘI PROGRAME DE ÎNZESTRARE
SERVICIUL SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII

Nesecret
Exemplar unic
Termen de păstrare: 5 ani
S.E. 1278
Dosar nr.: ____

Nr. A2/146 din 09.01.2009

ABROB
LOCȚITORUL ȘEFULUI DEPARTAMENTULUI PENTRU ARMAMENTE

General maior dr. ing.

ION-EFTIMIE SANDU

DE ACORD, ROG APROBAȚI
DIRECTOR DIRECȚIA TEHNICĂ ȘI PROGRAME DE ÎNZESTRARE

Inginer

Nicolae ȘUTA

AVIZAT
ȘEFUL SERVICIULUI
SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII

Col. ing.

Ilie CIUCĂ

PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ
SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI
ECHIPAMENTE MILITARE

Cod: PO-02550Q-14-01

Ediția a I-a
Ianuarie 2009

NESECRET
1 DIN 8

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01
		Ediția 1 Pagina 3 / 8

1. SCOP

Procedura descrie activitățile și responsabilitățile referitoare la **supravegherea calității la sediul furnizorilor** pe durata realizării contractelor de achiziție de produse și servicii de natura sistemelor de armamente și a echipamentelor militare.

Procedura definește o metodologie de lucru și interacțiunile dintre structurile implicate în corelare cu principiile și metodologia precizate în documentele NATO din seria AQAP 2000, referitoare la asigurarea calității în domeniul achizițiilor militare.

Procedura are la bază:

- prevederile de la articolele nr. 6, 7 și 8 din Dispoziția secretarului de stat și șef al Departamentului pentru armamente nr. DA-4 din 05.09.2006;
- ratificarea (acceptarea) de către România a acordului mutual STANAG 4107, ediția 7, cu documentul nr. 0380 din 12 iunie 2006 transmis grupului de lucru AC-327 de către Statul Major General.

2. DOMENIUL DE APLICARE

Procedura se aplică de personalul din **Serviciul supravegherea calității** cu sarcini de supraveghere a calității la sediul furnizorilor de produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamente militare. Prin furnizor, în spiritul procedurii operaționale cod PO-02550Q-14-01, se înțelege organizația care fabrică, produce sau realizează produsul / serviciul.

Procedura descrie și interacțiunea dintre personalul **Serviciului supravegherea calității**, cu **achizitorul** și cu **beneficiarul (utilizatorul)**.

3. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

H.G. 1073/1996	<i>Hotărârea Guvernului României privind evaluarea, certificarea și supravegherea calității la furnizorii forțelor armate</i>
DA-4/2006	<i>Dispoziția secretarului de stat și șef al Departamentului pentru armamente privind evaluarea, certificarea și supravegherea calității la furnizorii de produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamentelor majore ai Ministerului Apărării</i>
STANAG 4107, ed. 7 (SMT 40470)	<i>Mutual acceptance of government quality assurance and usage of the allied quality assurance publications (AQAP)</i>
	<i>Acceptarea mutuală a asigurării guvernamentale a calității și utilizarea documentelor NATO referitoare la asigurarea calității (AQAP)</i>
AQAP 2000, ed. 1 (SMT 40654/1)	<i>NATO Policy on an Integrated Systems Approach to Quality through the Life Cycle</i>
	<i>Politica NATO referitoare la abordarea integrată a calității sistemelor pe ciclul de viață</i>
AQAP 2070, ed. 1 (SMT 40654/4)	<i>NATO Mutual Government Quality Assurance Process</i>
	<i>Procesul de asigurare mutuală a calității la nivel guvernamental în cadrul NATO</i>
PO-02625-14-03	<i>Elaborarea procedurilor și a instrucțiunilor de lucru (în Departamentul pentru armamente)</i>
PO-02625-14-01	<i>Controlul documentelor (în Departamentul pentru armamente)</i>
SR EN ISO 9000	<i>Sisteme de management al calității. Principii fundamentale și vocabular</i>
SR EN ISO 9001	<i>Sisteme de management al calității. Cerințe</i>
SR ISO/TR 1013	<i>Linii directoare pentru documentația sistemului de management al calității</i>

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01
		Ediția 1 Pagina 4 / 8

4. DEFINIȚII ȘI PRESCURTĂRI

4.1 Definiții

Se aplică definițiile din documentele NATO din seria **AQAP 2000** referitoare la asigurarea calității și cele din standardul **SR EN ISO 9000**.

Se aplică și următoarele definiții:

- **Supravegherea calității la furnizori** – monitorizări, verificări și evaluări periodice sau permanente ale stadiului în care se găsește, la un moment dat, o organizație / un proces / un sistem / un produs / o persoană (sau orice combinație a acestora) în scopul de a se asigura că sunt îndeplinite cerințele definite în contract sau într-un alt document în legătură cu procesul de achiziție;

Notă: 1. *Supravegherea calității la furnizori* poate cuprinde activități specifice ale căror rezultate permit prevenirea deteriorării sau degradării în timp a unui sistem de management al calității, a unui proces, a unui produs sau a unei organizații. La punctul **A.2.8, anexa A**, din documentului NATO cod **AQAP 2070**, sunt date explicații suplimentare.

2. *Asigurarea calității* – parte a managementului calității, concentrată pe furnizarea încrederii că cerințele referitoare la calitate vor fi îndeplinite, reprezintă atributul furnizorului.

4.2 Prescurtări

AQAP	– Publicație NATO de asigurare a calității;
SSC	– Serviciul supravegherea calității;
DTPÎ	– Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare;
ed.	– Ediția (unui document);
ISO	– Organizația Internațională de Standardizare;
NQAA	– Autoritatea națională de asigurare a calității;
RGQA	– Cerere de asigurare guvernamentală a calității;
STANAG	– Standard NATO;
RSC	- Reprezentantul cu supravegherea calității

5. PROCEDURA

5.1 INTRODUCERE

5.1.1 Precizări generale

a. Conform **H.G. nr. 1073/1996**, art.4, în România, *Departamentul pentru armamente*, prin șeful acestuia, reprezintă *autoritatea națională de asigurare a calității (NQAA)*, autoritate desemnată în vederea realizării mutuale a asigurării guvernamentale a calității, pentru produsele destinate apărării (**STANG 4107**, capitolul 1).

b. *Reprezentantul cu supravegherea calității (RSC)* la furnizori, definit în această procedură, este, de regulă, un specialist din cadrul Serviciului supravegherea calității și face parte din categoria personalului cu responsabilități în domeniul *asigurării guvernamentale a calității*.

NOTĂ: În **AQAP 2070** la punctul **A.2.7** sunt date mai multe explicații referitoare la reprezentanții guvernului în relația cu furnizorii.

c. Această procedură a fost întocmită respectând prescripțiile din procedurile operaționale cod **PO-02625-14-03** și cod **PO-02625-14-01**.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01
		Ediția 1 Pagina 5 / 8

5.1.2 Clasificare referitoare la supravegherea calității

În funcție de sediul furnizorilor și de apartenența sau nu la **NATO** atât a țărilor în care aceștia își au sediul social, cât și a țărilor ale căror ministere ale apărării realizează achiziția, pot apare următoarele situații:

- furnizorul are sediul în România și livrează produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamentelor militare pentru Ministerul Apărării din România;
- furnizorul are sediul în România și livrează produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamentelor militare pentru Ministerul Apărării (delegatar) dintr-o țară membră **NATO** care a ratificat **STANAG 4107**;
- furnizorul are sediul în România și livrează produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamentelor militare pentru Ministerul Apărării (delegatar) dintr-o țară membră **NATO** care nu a ratificat **STANAG 4107**, sau pentru o țară nemembră **NATO**;
- furnizorul este dintr-o țară membră **NATO** care a ratificat **STANAG 4107** și livrează sisteme și echipamente militare pentru Ministerul Apărării din România;
- furnizorul este dintr-o țară membră **NATO** care nu a ratificat **STANAG 4107** sau dintr-o țară nemembră **NATO** și livrează sisteme și echipamente militare pentru Ministerul Apărării din România.

NOTĂ: Această procedură descrie numai activitățile în legătură cu furnizorii care au sediul în România. În cazul furnizorilor care nu au sediul în România, supravegherea asigurării guvernamentale a calității nu se execută de către personalul SSC și de către persoanele delegate de **NQAA**, conform **STANAG 4107** și **AQAP 2070**.

5.2 SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII

Supravegherea calității la sediul furnizorului se execută după semnarea și intrarea în vigoare a contractului.

Modul de planificare și de realizare a *supravegherii calității* necesită o abordare specifică în funcție de natura contractului și de obiectul acestuia. Activitățile *reprezentanților cu supravegherea calității* trebuie să se bazeze pe analiza riscurilor identificate în urma analizei cerințelor contractului, a procedurilor și instrucțiunilor de lucru aplicabile de furnizor pentru realizarea produsului și din alte surse.

Îndrumări detaliate, referitoare la identificarea și clasificarea riscurilor sunt prezentate în **anexa C** din documentul cod **AQAP 2070**.

5.2.1 Elemente de intrare ale procesului de supraveghere

- cerințele contractuale referitoare la *calitate* și la termenele de livrare;
- cerințele contractuale referitoare la produsele puse la dispoziție de *achizitor* ca material al clientului;
- după caz, prevederile din *cererea de asigurare guvernamentală a calității (RGQA)* primită de la *delegatar* (**STANAG 4107**, punctul 3, litera "b" și **AQAP 2070** capitolele 4.1 și 4.2).

5.2.2 Elemente de ieșire ale procesului de supraveghere

- îndeplinirea cerințelor referitoare la *calitate* și respectarea termenelor de livrare precizate în contract / comandă;
- păstrarea integrității produselor puse la dispoziție de *achizitor* în cadrul contractului;
- rapoartele referitoare la supravegherea calității* sau notificarea transmisă delegatarului privind finalizarea supravegherii (**AQAP 2070**, punctul 4.4);
- dosarul cu documentele supravegherii calității*.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01
		Ediția 1 Pagina 6 / 8

5.2.3 Principalele etape ale procesului de *supraveghere a calității*

Activitățile specifice și etapele procesului de supraveghere a calității pot să difere în funcție de situațiile prezentate la punctul 5.1.2.

Principalele etape și activități sunt prezentate în paragrafele următoare fără a fi definite detaliat toate acțiunile.

5.2.3.1 Analiza contractului

După încheierea contractului, *reprezentanții cu supravegherea calității* efectuează o analiză a contractului, fiind parcursă fiecare cerință cu influență asupra controlului realizării produsului și / sau furnizării serviciului.

Rezultatele analizei vor fi utilizate la identificarea și analiza riscurilor și la elaborarea *planului de supraveghere a calității*.

5.2.3.2 Analiza riscului și planul de supraveghere a calității

Reprezentanții cu supravegherea calității la furnizori, vor efectua identificarea și analiza riscurilor potențiale, în baza cerințelor contractului, a prevederilor unei *cereri de asigurare guvernamentală a calității – RGQA* și utilizând toate sursele de date și informații disponibile (proceduri, instrucțiuni de lucru etc. aplicabile de furnizor pentru realizarea produsului / serviciului). Scopul evaluării riscurilor este acela de a identifica factorii care pot avea o influență negativă pentru elementele de ieșire ale procesului de *supraveghere a calității* și de evidențiere a acestora. Riscurile sunt identificate, analizate și evaluate cu privire la „*produs*”, „*proces*” și „*organizația furnizorului*”. Pentru a putea ține sub control riscurile identificate, *reprezentanții cu supravegherea calității* trebuie să elaboreze un *plan de supraveghere a calității (plan de supraveghere a asigurării guvernamentale a calității)*, care va fi actualizat pe baza rezultatelor supravegherii calității (AQAP 2070 capitolul 4.2).

Reprezentanții cu supravegherea calității la furnizori, urmăresc îndeplinirea cerințelor de calitate și respectarea termenelor contractuale de către furnizor. În acest scop aceștia vor efectua verificările și evaluările stabilite în *planul de supraveghere a calității*. Pentru orice neconformitate legată de *controlul calității* în procesarea produsului, *reprezentantul cu supravegherea calității*, va întocmi și transmite furnizorului, o cerere pentru ca acesta să definească, să aplice și să implementeze acțiuni corective.

Când se primește o *cerere de asigurare guvernamentală a calității – RGQA*, îndeplinirea sarcinilor de supraveghere se raportează conform cerințelor formulate în aceasta.

Dacă în contract sau în *RGQA* privind furnizarea de componente ale sistemelor de armamente și ale echipamentelor militare, există clauze privind aplicarea cerințelor unui document NATO, de tip contractual, din seria AQAP 2000 și se specifică în mod explicit, se elaborează *plan de supraveghere a calității* sau *plan de supraveghere a asigurării guvernamentale a calității*.

Pentru produsele simple cu nivel scăzut al riscurilor potențiale sau pentru produsele de raft, nu se elaborează *plan de supraveghere a calității*.

NOTĂ: RGQA se primește la punctul de contact definit în STANAG 4107 și se aplică prevederile AQAP 2070.

5.2.3.3 Supravegherea calității

(1) Metodelor și tehnicilor de Supravegherea a calității utilizate de furnizor pentru realizarea produsului / prestarea serviciului

Prin sistemul de management al calității implementat, *furnizorul* are responsabilitatea aplicării unor metode eficiente și economice de asigurare a calității prin care să garanteze

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01
		Ediția 1 Pagina 7 / 8

beneficiarului (și nu numai acestuia), calitatea produsului realizat sau a serviciului prestat. Acest sistem trebuie să cuprindă elementele necesare coordonării și controlului, activităților și proceselor aplicabile în realizarea produsului sau în prestarea serviciului.

În scopul stabilirii și aplicării în mod operativ a acțiunilor preventive, a corecțiilor și a acțiunilor corective necesare, prin metodele și tehnicile utilizate, *furnizorul* trebuie să asigure trasabilitatea activităților desfășurate pentru realizarea produsului, pentru a permite urmărirea proceselor, identificarea la timp a parametrilor care pot avea o influență negativă asupra satisfacerii cerințelor contractuale.

Pentru stabilirea volumului și nivelului activităților de supraveghere a calității, se realizează o evaluare a furnizorului la nivel de „*organizație*”, „*proces*” și „*produs*”, în funcție de rezultatele evaluării riscului.

Constatările și concluziile supravegherii calității se comunică atât furnizorului pentru corecții și acțiuni preventive / corective, cât și achizitorului / delegatarului (sau structurilor implicate în managementul programului / contractului).

Reprezentanții cu supravegherea calității la furnizori elaborează rapoartele referitoare la activitățile desfășurate având în vedere:

- rezultatele supravegherii calității și cerințele de raportare ale achizitorului / delegatarului;
- procesele de management ale furnizorului;
- procesele de realizare a produsului / prestare a serviciului ale furnizorului;
- procesele și metodele de măsurare și monitorizare prin care este ținut sub control sistemul de realizare a produsului de către *furnizor*.
- satisfacția clientului (achizitorului / utilizatorului).

(2) Dosarul cu documentele supravegherii

Pentru fiecare contract / tip de produse contractate **reprezentanții cu supravegherea calității** la furnizori întocmesc un **dosar cu documentele supravegherii**, care este pus la dispoziția achizitorului (delegatarului) sau autorităților competente să-l consulte și să utilizeze datele conținute. Dosarul va conține, cel puțin:

- o copie a contractului, dacă este cazul;
- o copie a **RGQA**, dacă este primită;
- **planul de supraveghere a calității**;
- rezultate ale activităților **supravegherii calității** (rapoarte referitoare la supraveghere, fișe / buletine de inspecție / testare (dacă este cazul), copii ale documentelor verificate, alte informații relevante);
- cereri de aplicare corecții și acțiuni corective;
- alte documente relevante care se referă la activitățile executate.

(3) Corecții și acțiuni corective / preventive

Reprezentanții cu supravegherea calității la furnizori transmit furnizorului **cereri de aplicare corecții și acțiuni corective** ori de câte ori constată neconformități în legătură cu cerințele (poate fi vorba de o capacitate industrială insuficientă sau de o problemă tehnică ce poate avea impact negativ asupra calității sau asupra termenelor de realizare și livrare a produsului / de prestare a serviciului).

Reprezentanții cu supravegherea calității la furnizori urmăresc aplicarea corecțiilor și / sau acțiunilor corective / preventive de către *furnizor*. Se poate cere *furnizorului* să elaboreze și să implementeze un **plan de aplicare corecții și acțiuni corective**.

Când este cerut în **RGQA** sau când este vorba de neconformități se comunică situația la delegatar / achizitor.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE Direcția Tehnică și Programe de Înzestrare - Serviciul supravegherea calității -	SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII LA FURNIZORII DE SISTEME ȘI ECHIPAMENTE MILITARE	COD: PO-02550Q-14-01 Ediția 1 Pagina 8 / 8
--	--	---

5.3 DELEGAREA SUPRAVEGHERII CALITĂȚII ÎN REALIZAREA CONTRACTELOR

5.3.1 Autoritatea delegată pentru supravegherea calității

Autoritatea delegată pentru supravegherea calității trebuie să fie clar precizată în contract prin grija **autorității contractante (achizitorului)**.

Atunci când un contract este realizat în România *autoritatea delegată pentru supravegherea calității* la sediul furnizorului este, **Serviciul supravegherea calității**.

Procedurile pentru **delegarea supravegherii calității** sunt diferite în funcție de situațiile precizate la paragraful 5.1.2 din prezenta procedură.

5.3.2 Furnizorul are sediul în România și livrează sisteme și echipamente militare pentru Ministerul Apărării din România

În această situație **autoritatea contractantă** trebuie să precizeze clar în contract toate cerințele adecvate referitoare la asigurarea calității de către furnizor în legătură cu îndeplinirea contractului și cele referitoare la supravegherea calității. **Reprezentanții cu supravegherea calității** la furnizori, desemnați de către șefii *secțiilor* sau *birourilor* din cadrul *Serviciului supravegherea calității*, efectuează activitățile descrise la paragraful 5.2 din prezenta procedură.

5.4 PROCESE SUPTOR PENTRU SUPRAVEGHEREA CALITĂȚII

5.4.1 Derogări înainte și după fabricație

De regulă, **reprezentanții cu supravegherea calității** nu se implică în procesul de tratare a derogărilor, dacă nu primește o delegare oficială din partea delegatarului / achizitorului și toate problemele legate de derogări se rezolvă de către părțile semnatare ale contractului (AQAP 2070 capitolul 5.1). În cazul în care primește o delegare, acesta analizează implicațiile derogărilor asupra parametrilor de performanță ai produsului și asupra respectării termenelor și costurilor contractuale de către furnizor.

5.4.2 Investigarea reclamațiilor clientului

Reprezentanții cu supravegherea calității participă la investigarea unei reclamații a clientului (beneficiarului) referitoare la un produs livrat și neconform, numai în cazul în care primește de la achizitor / delegatar o copie a scrisorii de notificare trimisă spre informare și atenționare, furnizorului.

6. RESPONSABILITĂȚI

6.1 Responsabilitatea și autoritatea pentru verificarea implementării și aplicării acestei proceduri revine șefului *Serviciului supravegherea calității* și șefului *Biroului Planificare Supravegherea Calității*.

6.2 Pentru detalierea metodelor de aplicare a prezentei proceduri se vor elabora instrucțiuni de lucru care se aprobă de directorul Direcției Tehnice și Programe de Înzestrare.

7. ÎNREGISTRĂRI

Toate documentele rezultate în urma activităților de *supraveghere a calității* la furnizori, constituie elemente componente ale *dosarului cu documentele supravegherii calității*.

8. ANEXE

Nu este cazul